

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ



МАТЕРІАЛИ

ХІV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

У СУЧАСНИХ
СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ТА
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ
КОНТЕКСТАХ

2024

Кожушко В.В. Дезінформація як фактор посилення політичної поляризації суспільства та підриву довіри до демократичних інститутів	119
Мельникова К.Г. Стрес у сучасному житті особистості: визначення та основні характеристики	122
Ріпа А.А. Війна як чинник політичної (де)соціалізації націй	124
Савельєва Т.П. Якість політичної еліти: проблеми та перспективи політологічних розвідок	127
Троян В.Д. Особливості соціалізації студентської молоді за умов кризових ситуацій (на прикладі пандемії коронавірусу)	130
Чекалдин Д.С. Фактчекінг як інструмент відповідального виборця та запобіжний механізм зростання популізму	132
Чен Н.В. Використання арт-терапевтичних практик для формування емоційної компетентності тимчасово переміщених осіб.....	134
Яворський А.Р. Розвиток ідеї правового нігілізму у вітчизняній науковій думці (1920-1991 рр.).....	136
РОЗДІЛ IV. «РЕЛІГІЯ І ДУХОВНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ»	139
Бабенко Н.М. Сучасне місто – життєвий простір особистості: психологічний аспект.....	139
Балак О.К. Професійна соціалізація особистості в сучасних умовах розвитку суспільства: нові виклики	141
Дьомкіна Ю.В. Сучасне волонтерство: український контекст	143
Жванія Т.В. Психологічна готовність особистості до професійної діяльності: зміст та провідні інтерпретації.....	145
Павленко П.Ю. Релігія Христа після Бучі (думки про повоєнне християнство в Україні).....	147
Сааков С.О. Вплив зростання кількості виборців-мусульман на європейський політичний ландшафт	150
Скалацька О.В. Комунікативний вимір соціальної театральності повсякдення особистості	152

функції і є одним з головних критеріїв соціалізованості й адаптованості особистості, а також створює необхідні передумови для подальшого розвитку особистості й реалізації її потенціалу [1; 3]. Особистісне благополуччя одночасно є і результатом, і необхідною умовою повноцінного функціонування людини в соціумі, реалізації її внутрішнього потенціалу на різних етапах онтогенезу. Перспективи майбутніх наукових студій включатимуть розроблення змісту та методів психологічного та психотерапевтичного супроводу десоціалізації і ресоціалізації дітей з особливими потребами в умовах кризових викликів та критичних ситуаціях життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кобильченко В.В. Психологічний супровід дітей дошкільного віку з порушеннями зору: монографія. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2015. 205 с.
2. Кобильченко В.В., Омельченко І. М. Спеціальна психологія: підручник. Київ: ВЦ «Академія». 2020. 224 с.
3. Піканова Н.В., Омельченко І.М., Кобильченко В.В. Особливості ресурсного компонента соціалізованості в старших дошкільників із загальним недорозвитком мовлення. *Інноваційна педагогіка*. 2021, 38, 80-85. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/38.16>.

В.В. Кожушко

(Україна)

ДЕЗІНФОРМАЦІЯ ЯК ФАКТОР ПОСИЛЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ПОЛЯРИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ПІДРИВУ ДОВІРИ ДО ДЕМОКРАТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ

В епоху сучасних гібридних війн дезінформація стала тією інформаційною зброєю, яка за своїми суспільно-політичними наслідками є такою ж руйнівною, як і найсучасніші види кінетичної зброї. Дезінформація, так само як і військова зброя, спрямована на підрив та руйнування, з тією лише різницею, що зазначені деструктивні дії відбуваються через інформаційний вплив на свідомість індивідів, соціальних груп або суспільства, а остаточними об'єктами ураження стають конкретні політичні фігури, політичні інститути та політичні системи. Головне завдання дезінформації – підірвати існуючий суспільно-політичний порядок в державі або у цілому регіоні.

Провідні експерти Atlantic Council підкреслюють, що разом із перевагами, які відкрилися перед сучасним світом у зв'язку з лібералізацією комунікаційно-інформаційного простору, значно зросли й ризики маніпулювання фактами та поширення дезінформації. Експерти підкреслюють, що дезінформація – це неправдива або оманлива інформація, яка поширюється з метою введення в оману [1]. Тобто головною ознакою дезінформації є навмисне поширення неправдивої інформації. Якщо держави не вживатимуть запобіжних заходів з контролю та протидії дезінформації, інформаційні вкиди можуть призвести до радикалізації діалогу між громадянами, посилення політичної поляризації в суспільстві, виникнення недовіри до демократичних інститутів та політичних систем [1].

Дійсно, передусім дезінформація підриває довіру до інформаційних джерел та владних структур. Коли люди втрачають довіру до медіа та владних інституцій, вони стають більш схильними до прийняття маніпулятивної та неперевіреної інформації. Це може призвести до прийняття неправильних рішень на громадському та політичному рівні. Наслідки використання дезінформації як інструменту для політичної поляризації суспільства та підриву політичної системи можна побачити на таких яскравих прикладах, як результати голосування за «Brexit» у Великій Британії, перемоги Дональда Трампа в США та анулювання результатів національних виборів у Кенії.

Проте справжній масштаб застосування дезінформації, як базового компонента гібридної війни, можна побачити у вимірі російсько-української війни. Як справедливо зазначають дослідники в роботі «Гібридна війна та дезінформація: перспектива війни в Україні», російська стратегія та методи дезінформації були продемонстровані на етапі підготовки до другого вторгнення в Україну протягом 2022 року. Можна стверджувати, що ця кампанія почалася після вторгнення в Україну у 2014 році. Масштаби цієї кампанії з дезінформації є такими великими, що Державний департамент США замовив веб-сторінку, присвячену викриттю дезінформації, яка поширюється Росією на міжнародному рівні [2].

Російська дезінформаційна кампанія представляє собою калейдоскоп алогічних та завідомо брехливих інформаційних повідомлень, основна мета яких — створити «інформаційний безлад» та вплинути на свідомість споживачів медіапродукту, щоб викликати у них широкий спектр емоцій від істеричних станів до повної апатії. Дезінформаційні наративи РФ про український неонацистський режим, загрози з боку НАТО та інші використовуються кремлівською владою як основа для «виправдання» законності нинішньої агресії та вторгнення в Україну. Тож без перебільшення дезінформація є головною загрозою для демократії. Дезінформація підриває мир, процвітання та особисті свободи [2].

Саме тому провідні експерти включають дезінформацію до переліку глобальних ризиків, адже коли громадяни приймають рішення на основі неточної, маніпулятивної або неправдивої інформації, це стає реальною загрозою для демократії [3]. Дезінформація може викликати соціальну розбалансованість та конфлікти. Розпалюючи ненависть, підриваючи соціальну гармонію та стимулюючи діалектику, дезінформація створює підґрунтя для соціальних та політичних конфліктів, що загрожують стабільності суспільства та демократичному порядку.

Отже, боротьба з дезінформацією стає нагальною проблемою для збереження демократії у сучасному світі. Необхідно вдосконалювати медіаосвіту, розвивати критичне мислення громадян та зміцнювати законодавчі механізми для регулювання інформаційного простору. Безконтрольна дезінформація може створити хаос у публічному дискурсі, посилити політичні розбіжності та сприяти недовірі до наших політичних структур і демократичних установ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Disinformation. *Atlantic Council*. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/issue/disinformation/>
2. Dov Bachmann, S.-D., Putter, D. & Duczynski, G. (2023) Hybrid warfare and disinformation: A Ukraine war perspective. *Global Policy*, 14, p. 858-869. URL: Available <https://doi.org/10.1111/1758-5899.13257>
3. Global Risks Report 2023. URL: <https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2023/in-full/>